2.4.3: Competency of effective communication is developed in students through several activities

Details of the activities carried out during last completed academic year in respect of each response indicated

Report Writting

Understanding the 'SELF'

Today, On 24/11/2022 a program of Understanding the 'self' under EPC-306 was conducted to the developement of different skills in students of S.S.S. College of Education Vishnupuri Nanded. Skit, speech and singing competitions were organized. In this, the students themselves realized that they have so many qualities and skills. By daring to go on stage, students were able to go confidently show their talents to others.

The program started at 11:30 am in the seminar hall. Presided over the program Hon'ble Principal Dr. B G Girgaonkar sir gave his valuable time and showed his presence. Pro. V.S. Mathpati, Pro M.P zhunjare, Pro. A.T. Gajbhare, Pro. Dr. S.K Pachling, Pro A.N. Sontakke attended the program as the chief guest.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

The program started with garlanding the idol of Nataraja and lighting the lamp. The host of the program was our ~~student~~ B.Ed. III sem student Maroti More. Pro. Sontakke Sir introduced the program in his fluent style. After this Principal Dr. Girgaonkar Sir guided the students in his presidential speech on how to speak confidently in college life and how to ~~pro~~ progress in the future.

Immediately the main event began. At the beginning of the program, Shalini Londhe, a student, performed a devotional song on Krishna in her melodious voice. After this many students presented a prayer, patriotic song, and speech. Some students gave speeches on Chhatrapati Shivaji Maharaj, Dr. ~~Babaha~~ Babasaheb Ambedkar, Dr. APJ. Abdul Kalam and Dr. Sarvapalli Radhakrishnan.

Thus, on Thursday, January 24-2022 the Self Understanding program completed in our college.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Report writer –
Zhunjare, Gajbhare, Mathpati

Environment workshop held at Sahayog College of Education

Orgnized a one-day workshop on environmental awareness through the all Bhartiya Vidyarthi Gatividhi AIM in association with Sahayog Sevabhavi Sanstha Vishnupuri Nanded and Akhil Bhartiya Vidhyarthi Parishad Nanded.

The program inaugurated by the in charg chancellor of Swami Ramand Teerth Marathwada University Dr. Jogendra Singh Bisen. Program presided by ~~the~~ Dr. Santukrao Hambarde in his prominant presence. National coordinating development student Mayur Jaheri, Dr. Parag Sadake, Dipali Chitte, Kedar Velparkar are presented there.

In the first session on this conference Dr. Parag Khadake presented his thought's on 'Climate chang Monsoon'. Then Mohini Mane presented her thought on G-2. Also in the session, Dr. Deepak Bacchewar the executive member of S.R.T.M.U was present.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

At the conclusion of the Environment Summit 2022, ABVP Devgiri vice president Pro. Geeta Sangvikar, Director of Kalyankar classes, Shri Nagesh Kalyankar, Principal Dr. Balaji Girgaonkar, Principal Dr. Vishvanath Bhaskad, Principal Gharala Khan, Principal Sunil Hambarde, Principal Shivanand Barse were present to make this work successful.

Poster Release - The Environment 2022 poster release orgnized by Akhil Bhartiya Vidyarthi Parishad Nanded. and Sahyog college of Education.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Educational trip of Sahayog Sevabhavi Santha's college of Education Vishnupuri Nanded. In the morning of 5/12/2022 while we leaving Nanded, the principal of the college Dr. Baliji Girgaonkar sir broke the coconut in front of the car and wished us good luck for the trip. Along with Prof. Dr. Pachaling, Prof. Gajbhare mam, Prof. Zhunjare, Prof. Gajbhare and Prof. Sontakke Sir was present.

The bus left from Nanded in the morning, we reached Lonar at 12:30 noon. Lonar is a lake that is approximately 50,000 years old. And it is ~~the~~ a ~~nafu~~ natural lake that was created by a comet or meteorite. Now a days Lonar is declared as a Ramsar Wetland. Lonar is located in Buldhana district of Maharashtra. Lonar crater is a wildlife sanctuary. There are temples in the surrounding which are from twelve century.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

six hours passed to see Lonar Lake and its natural ~~beat~~ beauty. After that we sat in the car and left for the next experience.

Evening on the same day the trip reached Sindkhed Raja, a famous village in Buldhana district. The area of this village has an abundance of sindi trees. The name Sindkhed may have been derived from it. Sindkhed Raja is a historical place. This is the birthplace of Chhatrapati Shivaji Maharaja's mother Jeejabai. Here in the southwest there is a Hemadpanthi Neelakantheshwar Temple. The temple is ancient and in a good condition. There is an inscription at this place. There are two ponds in the west, one of which is in good condition.

Lakhuji Jadhav's Rajprasad and Rangmahal have fallen due to the destruction of their buildings. Lakhuji's permanent monument and mousoleum are spectacular.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

The statues of two lions riding elephants near the entrance are attractive. To the right of the entrance is an inscription. It is in a broken state the rest of the text is the genealogy of Jadhav family. Then in the evening we all left for the next place.

We all reached Shegaon at night. For the overnight we stay at shegaon Bhakti Niwas. Next morning at 5:30 am we left Bhakti Niwas with all students for Gajanan Maharaj temple. While we are going to the temple by vehicle, ~~Dr. BabaSaheb~~ we saw the statue of Dr. Babasaheb Ambedar. As December 6 is Mahapari Nirvand. A wreath was placed at the statue of BabaSaheb Ambedkar All professors and students saluted the statue of Ambedkar by offering wreaths. After that we went to Gajanan Maharaj' temple and had darshan.

Next our bus turned towards Ajanta Cave. We reached Ajantha after a journey of about four hours.

Principal
Dnyaneshwar... Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Ajanta caves have an ancient and glorious history. In ancient times, Dharmashala, Caves and temples were mainly built for rest on the trade routes.

The caves at Ajintha are basically designed like a religious institute, there are a total of 29 caves. According to archeology these caves belongs to two different eras was created. Cave no. 9, 10; 12, 13, 15 A have been carved during the Hinyana period. Caves numbered one to twenty nine may have been built during the Mahayan period. Gautama Buddha's form can be seen from all these caves. All caves are scattered around the Waghur river. Many caves are viharas. Ajanta caves is a long historical preservation of the heritage of Buddhism, with stone carving and paintings visible in the cave. Ajanta Caves was declared as a world heritage site by UNESCO in 1983. Our eyes were satisfied by seeing the Ajanta caves which bear witness to India's most ancient glorious history.

Thus we spent the whole day seeing Ajanta Caves and left at 9:30 pm on our way back.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

'मेरी मिट्टी मेरा देश' उपक्रम सहयोग सेवाभावी अध्यापक महाविद्यालयात साजरा

दि. 09/08/2023.

अमृत महोत्सवी वर्षाच्या समारोपानिमित्य केंद्र शासनाच्या सुचनेनुसार यावर्षी देशभर 9 ते 15 ऑगस्ट दरम्यान 'मेरी मिट्टी मेरा देश' हा उपक्रम सहयोग सेवाभावी संस्था अध्यापक महाविद्यालय विष्णुपुरी नांदेड येथे राबविण्यात आला. स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवांतर्गत गेले वर्षभर विविध कार्यक्रम सुरू आहेत. या अनुषंगाने देशात 'मेरी मिट्टी मेरा देश' या उपक्रमांतर्गत 'मातीस नमन, वीरांस वंदन' हे अभियान राबविण्यात येणार आहे त्यासाठी 9 ते 15 ऑगस्ट या कालावधीत अध्यापक महाविद्यालयात पंचप्राण प्रतिज्ञा, शिलाफलक व वीरांना वंदन असे विविध कार्यक्रम आठवडाभर राबविण्यात येणार आहेत. 15 ऑगस्टला ध्वजारोहणानंतर प्रत्येक गावातील मूठभर माती सन्मानाने गोळा करून दिल्ली येथे प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या कार्यक्रमासाठी पाठविण्यात येणार आहे. या अनुषंगाने केंद्राच्या कॅबिनेट सचिवांनी सर्व राज्यांच्या मुख्य सचिवांची 22 जुलै रोजी दूरदृश्यप्रणालीद्वारे बैठक घेतली. त्यात हे कार्यक्रम राबविण्याचा आराखडा सादर करण्यात आला. त्यानुसार, प्रत्येक ग्रामपंचायतीत 9 व 10 ऑगस्ट रोजी विशेष ग्रामसभा घेण्यात येणार आहे. 11 ते 14 ऑगस्ट या कालावधीत विविध उपक्रम राबविण्यात येणार आहे. त्यात गावातील विशिष्ट ठिकाणी 'शिलाफलक उभारणी करून स्वातंत्र्यसैनिकांच्या सन्मान करण्यात येणार आहे. या फलकावर पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांचा व्हिजन 2047 हा संदेश व स्थानिक शहीद वीरांचे नाव असणार आहे.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education

गावात 75 देशी वृक्षांची लागवड करुन 'वसुंधा वंदन' करण्यात येणार आहे. दिनांक 9 व 10 ऑगस्ट रोजी अमृत सरोवर किंवा गावात उपलब्ध जलाशयाच्या ठिकाणी 75 देशी प्रजातींच्या रोपांची वृक्षारोपन करणे. 11 ऑगस्ट 2023 रोजी ग्रामपंचायत संबंधीत प्राथमिक आरोग्य केंद्र यांचे समन्वयाने आरोग्य तपासणी शिबीराचे आयोजन करणे. 12 ऑगस्ट 2023 रोजी प्राथमिक / माध्यमिक शाळा, महाविद्यालय यांचेमार्फत प्रभातफेरी, रांगोळी स्पर्धा, चित्रकला स्पर्धा, निबंध-स्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा, इ. कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. 13 रोजी गावात सेल्फी पॉईंट तयार करुन सेल्फी घेण्याचे अभियान राबविणे. 14 रोजी ग्रामपंचायत पंचायत समिती व जिल्हा परिषद स्तरावर बाबींचा निपटारा करण्यासाठी मोहीम राबविणे. 15 रोजी ध्वजवंदन, राष्ट्रगीत व राज्यगीत गायन, विरांचा सन्मान करणे. असे वेगवेगळे उपक्रम घ्यात आलेत. सहयोग कॅम्पस च्या वतीने सर्वांनी पंचप्राण प्रतिज्ञा घेण्यात आली. यावेळी संस्थेचे सचिव डॉ. संभुकराव हंबर्डे साहेब, प्राचार्य डॉ. बालाजी शिरगावकर, प्राचार्य, भरकड विश्वनाथ, प्राचार्य, वानखेडे, प्राचार्य डॉ. मझाला खान मॅडम, प्राचार्य पांचाळ, असेच सर्व गुणिरये प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी व सर्व विद्यार्थी उपस्थित होते.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

सहयोग कॉलेज ऑफ एज्युकेशन मध्ये पत्रकार दिन साजरा.

6/01/2023

सहयोग सेवाभावी संस्था कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, नांदेड येथे ~~[illegible]~~ राष्ट्रीय पत्रकार दिन साजरा करण्यात आला. दर्पणकार आचार्य बाळशास्त्री जांभेकर यांच्या जयंती तसेच पत्रकार दिनानिमित्य दि. 06/01/2023 रोजी सहयोग सेवाभावी संस्थेच्या वतीने सचिव डॉ. संभुकराव हंबर्डे यांनी नविन नांदेड भागातील पत्रकारांचा सत्कार करून सन्मान केला. दि. 06/01/2023 रोजी दर्पणकार आचार्य बाळशास्त्री जांभेकर यांच्या जयंतीनिमित्त सहयोग सेवाभावी संस्था येथे पत्रकार दिनाचे औचित्य साधून परिसरातील नविन नांदेड भागातील पत्रकार बंधूचे सत्कार सोहळ्यांचे आयोजन करण्यात आले होते. या सत्कार सोहळ्याच्या अध्यक्षस्थानी संस्थेचे सचिव डॉ. संभुकराव हंबर्डे यांच्या हस्ते सत्कार करण्यात आला. यावेळी पत्रकार तुकाराम सावंत, रमेश ठाकुर, किरण देशमुख, निळकंठ वरळे, अनिल धमणे, मिरूपती घोगरे, श्याम जाधव, शिवाजी राजुरकर, संभाजी सोनकांबळे, दिगांबर शिंदे, संग्राम मोरे यांचा सत्कार करण्यात आला. यावेळी डॉ. संभुकराव हंबर्डे मत व्यक्त केले. ते म्हणाले की पत्रकार हा समाजातील अनिष्ठ परंपरावर घाव घालुन समाजाचे प्रबोधन करतात. त्यांच्यामुळे समाजातील अन्यायाविरुद्ध आवाज उठवण्याचे काम होते. त्यांच्या हातुन समाज घडवण्याचे काम होते. त्यांचा सत्कार होणे गरजेचे आहे. त्यामुळे पत्रकार दिनानिमित्य त्यांचा सत्कार करण्याचा योग आला हे माझे भाग्य आहे. यापुढे ही तुमच्या हातुन निर्भिड पत्रकारीता व्हावी ही असी भावना आपल्या मनोगतातून व्यक्त केली. यावेळी कॉलेज ऑफ एज्युकेशन चे प्राचार्य डॉ. बालाजी गिरगावकर, प्रा. डॉ. फचाळिंग एस. के, प्रा. अनिल सोनटक्के, प्रा. झुंजारे मीरा, प्रा. मरपली वैशाली, प्रा. गजभारे, श्री. हिंगे अनिरुद्ध, श्री. लोखंडे श्री राजेश हंबर्डे, श्री बालाजी किरकन यांची उपस्थिती होती.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sane Guruji Jayanti

24/12/2022

Sane Guruji's birth anniversary was celebrated today on 24/12/2022 in Sahayog Sevabhavi Sanstha's college of education. The program was presided over by the principal of the college while Shrisagar sir was present as chief guest. The program was attended by Sontakke Sir, Pachling Sir, Zhunjare Madam, Mathpati madam, Gajbhare Madam, Hiwant Sir. and Rajesh Hambarde sir. B.ed. second year students also attended the event. The principal Dr. Girgaonkar Sir saluted Sane Guruji's image by the garlanding it and the program began.

Some students expressed their thoughts. ~~the~~ The chief guest gave an orientation speech. After that, the principal guided the students and wished them good luck for the exam. Student Maroti More concluded the program and gave vote of thanks.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

आशययुक्त अध्यापन पद्धती अहवाल
सराव पाठ

आज दिनांक २१।११।२२ रोजी बी. एड (तृतीय सेमीस्टर) च्या छात्रअध्यापकांचे पाठ जि. प. केंद्रिय प्राथमिक शाळा, धनगरवाडी या ठिकाणी लावण्यात आले. आशययुक्त अध्यापन पद्धती चे पाठ साधारणत: दिनांक २१।११।२२ ते २३।११।२०२२ पर्यंत चालणार आहेत. यामध्ये विद्यार्थ्यांना आशययुक्त अध्यापन पद्धतीचे पाठ विद्यापीठ नियमानुसार घ्यावयाचे होते. सुरुवातीस पाठ टाचण तयार करुन मार्गदर्शक प्राध्यापकाकडुन तपासुन घेवून छात्रअध्यापकांना प्रत्यक्ष पाठ शाळेवर घ्यावयाचे होते. यात छात्रअध्यापक उत्तम तयारी करुन ~~पाठ~~ आशययुक्त अध्यापन पद्धतीचे पाठ शाळेवर घेतले.

अध्यापन हे एक शास्त्र आहे. अध्यापनाच्या शास्त्राच्या जसजसा विकास होत गेला आणि नवनवीन अध्यापन पद्धतीची भर पडत गेली तसतसे त्या पद्धतीमध्ये प्रशिक्षण देणे या गोष्टीला अधिक महत्व प्राप्त झाले. 'गतिमान समाजासाठी शिक्षण गतिमान असले पाहिजे, शिक्षणापेक्षा समाज अधिक गतीमान असणे असंभव आहे व शिक्षकांपेक्षा कोणत्याही देशातील शिक्षण अधिक गतिमान असणे शक्य नाही. तेंव्हा आमचे शिक्षण व त्यापेक्षा महत्वाचे म्हणजे आमचे शिक्षक गतिमान असले पाहिजेत.

विसाव्या शतकाच्या उत्तरार्धात शिक्षणशास्त्र या विद्याशाखेत जे अतिशय नवे विषय उदयास आले त्यात एक महत्वाचा विषय आहे, आशययुक्त अध्यापन पद्धती. (content-cum Methodology). महाराष्ट्रात 1906 साली माध्यमिक शिक्षकांचे पहिले प्रशिक्षण महाविद्यालय निघाले. तेंव्हापासून सामान्य अध्यापन पद्धती शिकविली जाऊ लागली. तेथुनच अध्ययन अध्यापन पद्धतीचा लंबक हा अध्यापनाकडे अधिक झुकला, कालपरत्वाने

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

बालकेंद्रित शिक्षण पद्धती अध्ययनाकडे अधिक लक्ष देण्यास सुरुवात केली. त्यामुळे आशयाला अधिक महत्व प्राप्त झाले. त्यातुनच प्रश्न उभा राहिला. आशय महत्वाचा की, पद्धती महत्वाची त्याचा सुवर्णमध्य म्हणजे 'आशययुक्त अध्यापन पद्धती' होय.

शिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रमात तीन प्रमुख घटक मांडण्यात आले. ते म्हणजे (1) अध्यापनशास्त्रीय तात्विक अधिष्ठान (Pedagogical Theory course) (2) सह समाजकार्य (Working with the community) (3) आशययुक्त अध्यापन पद्धती (content cum methodology) या तीन घटकांपैकी आशययुक्त अध्यापन पद्धती हा सर्वात महत्वाचा घटक मानण्यात आला. या घटकास 60% भारांश देण्यात यावा. असे चौकटीत स्पष्टपणे नमुद करण्यात आले आहे. अध्यापन शास्त्रीय तात्विक अधिष्ठान आणी सह समाजकार्य या घटकांना प्रत्येकी 20% भारांश देण्यात यावा. यावरून अर्थ शिक्षणतज्ञांच्या विचारमंथनातून दृष्टीपथास आलेला महत्वाचा घटक म्हणजे 'आशययुक्त अध्यापन पद्धती' होय.

छात्रअध्यापक यांनी धनगरवाडी प्राथमिक शाळेवर किमान 2 शैक्षणिक साधनांसह वरिष्ठांच्या मार्गदर्शनाखाली तीन दिवस विद्यार्थ्यांनी आशययुक्त अध्यापक पद्धतीचे पाठ सहयोग अध्यापक विद्यालयातील छात्रअध्यापकांनी पाठ घेतले. सहयोग अध्यापक महाविद्यालयाचे प्राचार्य, डॉ. बालाजी गिरगावकर यांनी सुरुवातीस प्रास्ताविकास विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. तसेच अध्यापक महाविद्यालयातील प्राध्यापक डॉ. पचालिंग. एस. के, प्रा. सोनटक्के, प्रा. सौ. मठपती, प्रा. सौ. मिरा सुंजारे, प्रा. गजभारे, प्रा. डॉ. शेळके, प्रा. आगटे प्रा. भोसीकर मॅडम उपस्थित होते.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Report
Constitution Day

Today 26/11/2022 Constitution Day ~~we~~ celebrated at S.S.S College of Education Vishnupuri, Nanded. Principal Girgaokar Sir prisided over the program and M.P. Zhunjare and A.T. Gajabhare were present as chief guests. The program started by offering garlind to the photo of Dr. Babasaheb Ambedkar.

The program was moderated by B.ed. III semester student Maroti More. At the begining of the program Miss Vijaya Kamble performed Bheem-Geet in a melodious voice. After this, the wall poster of the student Anand Sakirge on the Constitution was unveiled by the principal. Later the students Narghare and Thorat expressed their thoughts.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

After the main speaker Madam Zhunjare presented her ~~on~~ views on the begining of constitution, background, articles and fundamental rights and the current situation of the constitution ~~in her~~ Day in her eloquent style.
In the presidential speech Principal Dr. Girgaonkar gave deep guidance to the students on how to survive the competition.

Madam Gajabhare concluded the program by reading the constitution. The vote of thanks was done by the student Navghare. Findlly the wall posters made by all B.Ed. students was displayed.

This is how Constitution Day was celebrated in our college.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

— Mathpati V.S.
— M.P Zhunjare

Savitribai Phule Jayanti celebrated at Sahyog Sevabhari Sanstha's college of Education Vishnupuri Nanded.

Salutations on the birth Anniversary of Kranti Jyoti Savitribai Phule at Sahyog Sevabhari Sanstha's College of Education Vishnupuri Nanded.

On this occasion, Teachers of Government College of Education Nanded - Pro. Shaila Sarang, Pro. Ramteke Madam was present and our principal Dr. Balaji Girgaonkar was chief presence. The image of Savitribai Phule was worshiped by dignitaries. At this time Assistant professor Dr. Somnath Pachling felicitated by dignitaries present on the occasion of awarding Divyang Energy Award at Nagar. On this occasion Pro. Meera Zunjare, Pro. Vaishali Mathpati, Pro. Ashwini Gajabhare, Pro. Anil Sontakke, Dr. Sapre, Pro. Joshi and all faculty and students were present.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

महिला व बालविकास केंद्र भेटीचा अहवाल

"To Visit Mahila & Child Development Centre and Write, Report."

आज दि. 15/11/2022 रोज मंगळवार या दिवशी ठीक दुपारी 1:00 वाजता जिल्हा महिला व परीविक्षा (बाल विकास) अधिकारी कार्यालय शास्त्रीनगर (भाग्यनगर) नांदेड या ठिकाणी सहयोग अध्यापक महाविद्यालय, विष्णुपूरी, नांदेड तृतीय सेमीस्टरच्या छात्रअध्यापकाने "स्त्री शिक्षण" या प्रात्यक्षिकांतर्गत भेट दिली असता सर्व वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी विद्यार्थ्यांना सखोल असे मार्गदर्शन व भेट अधिकाऱ्यांशी संवाद साधण्याची विद्यार्थ्यांना संधी मिळाली. त्यामध्ये श्री. एस.पी. खानापुरकर सर जिल्हा महिला व बालविकास अधिकारी यांनी महिला व बालविकास अधिकारी यांनी महिला संरक्षण विषयक घटनेतील तरतुदी व बालकासंबंधी घटनेतील तरतुदी या विषयावर मार्गदर्शन केले. त्यानंतर श्री. दवणे सर यांनी बाल विकास बाल संरक्षण बालकांच्या समस्या बाल धोरण अधिनियम योजना व कार्यक्रम यावर मार्गदर्शन केले. त्यानंतर विद्या आळणे मॅडम यांनी बालकांचे संरक्षण बाल, विकासातील समस्या विकासाच्या व पोषक आहारच्या योजना, बालका विरुध्द राज्यात घडलेले गुन्हे भारतातील महिलांच्या समस्या यावर मार्गदर्शन केले. त्यानंतर प्रयाग सोनकांबळे मॅडम (विधी अधिकारी).

यांनी महिलांचे सबलीकरण, महत्वाचे महिलाभिमुख कायदे, महिला कल्याण, महिला कल्याण व राज्यात महिला विरोधात घडलेले गुन्हे महिला विषयक अधिनियम, कमकुवत समाज घटक यावर सखोल मार्गदर्शन केले. स्त्री शिक्षण या विषयाचे मार्गदर्शक डॉ. पन्चलिंग. एस. के. यांनी सुरवातीला प्रास्ताविकात "स्त्री शिक्षण" या विषयांतर्गत येणाऱ्या महत्वपुर्ण घटक तसेच प्रात्यक्षिके का महत्वाचे आहे? हे प्रास्ताविकात सांगितले. संप्रेषण, पोषक-आहार-विज्ञान, मानव विकास वर्तनाचे सिद्धांत व तत्वे आणी प्रगत बालअभ्यास पद्धती व बालविकास ह्या घटकांना स्पर्श करण्यात आला. आज जागतिक समाज मनावर तरुण पिढी (Youth Generation) अधिराज्य गाजवताना दिसत आहे. बहुराष्ट्रीय नामांकित संस्था/कंपन्यावर भारतीय तरुण पिढी विराजमान होताना दिसत आहे. याचे मुख कारण म्हणजे सुशिक्षित, सुसंस्कृत आणी तरुणात असलेला विशाल दृष्टीकोन. तसेच वैश्विक स्पर्धेला सामोरे जाण्याचे धाडस, अशा ध्येयनिष्ठ तरुणांकडे पाहुनच स्व. डॉ. अब्दुल कलाम यांनी भारत 2020 पर्यंत महासत्ता होण्याचे स्वप्न पाहिले होते ते आपणास कृतीतून साकार करावयाचे आहे एवढेच. मानसशास्त्र, मानवी हक्क, महिला व बालविकास योजना, महिला व बालक कायदे, बालविकास व महिलाविकास

या घटकाविषयी सखोल मार्गदर्शन मिळाले. वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी असे सांगितले की, आम्हाला 24 तास ड्युटीवर असावे लागते. कारण कधी कोणती केस येईल सांगता येत नाही. येणारे प्रकरण हे खुपच संवेदनशील (sensetive) असतात. उदाहरणादाखल सांगावयाचे झाल्यास कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियम, 2005 अंतर्गत न्यायदंडाधिकारी हे पिडीत महिलेस त्रास देणारे पती किंवा इतर नातेवाईक, Live in Relationship या तत्वानुसार एकत्र राहणारा पुरुष साथीदार अथवा त्यांचे नातेवाईक यांचेकडुन शारीरिक, लैंगिक, आर्थिक आणि तोंडी किंवा भावनिक अत्याचाराने पिडीत महिलांना निवासाच्या अधिकारासह तिच्या सुरक्षिततेसाठी इतर आदेश काढुन त्याद्वारे महिलेचे सांविधानिक अधिकार सुरक्षित करू शकतात. या आणि अशाप्रकारचे कायदे, योजना आम्हाला व आमच्या छात्रअध्यापकांना माहिती करून देण्यात आल्या. छात्रअध्यापकांना अधिकाऱ्यांशी समोरासमोर प्रश्न विचारुन उत्तरे जाणून घेण्याची संधी मिळाली. शेवटी आभारप्रदर्शन स्वयोग अध्यापक महाविद्यालयाचे प्राचार्य, डॉ. बालाजी गिरगावकर सर यांनी मांडले. सर्वांनी कार्यालयात एक ग्रुप फोटो व कार्यालयाच्या बाहेर एक ग्रुप फोटो काढला तेथुन एक प्रमाणपत्र छात्रअध्यापकांना देण्यात आले.

SAHAYOG COLLEGE OF EDUCATION (B.Ed).

EDUCATIONAL TOUR REPORT.

YEAR 2022.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
Sahayog College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Date: 08/12/2022

सहयोग कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, विष्णुपुरी, नांदेड येथील बी. एड् (तृतीय सेमिस्टर) च्या छात्रअध्यापकांची शैक्षणिक सहल दिनांक 05/12/2022 ते 06/12/2022 या दोन दिवशी लोणार सरोवर, सिंदखेड राजा (जिजाऊ जन्मस्थान), अजिंठा लेणी या ऐतीहासिक व भौगोलिक स्थळांना भेटी देण्यात आल्या आहेत. भेटीदरम्यान विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष स्थळ पाहण्याची संधी मिळाली. व सखोल मार्गदर्शन करण्यात आले. सकाळी ठिक 7:00 वाजता नांदेड येथुन बस दिनांक 05/12/22 रोजी निघाली. लोणार सरोवर या ठिकाणी दुपारी 12:30 वाजता पोहचली. लोणार सरोवर छात्रअध्यापकांनी 6 तास पाहिले. त्यामध्ये लोणारचे सरोवर महाराष्ट्र राज्यामधील बुलढाणा जिल्ह्यातले खाऱ्या पाण्याचे तिसरा सरोवर आहे. याची निर्मिती एका उल्कापातामुळे झाली. हे सरोवर औरंगाबाद शहरापासून 150 कि.मी. अंतरावर आहे. लोणार हे बेसॉल्ट खडकातील एकमेव मोठे आघाती विवर आहे. याचे पाणी अल्कधर्मी आहे. लोणार सरोवराच्या जतनासाठी व संवर्धनासाठी लोणार विवर हे वन्यजीव अभयारण्य म्हणून घोषित केले आहे. तसेच या परिसरात अंदाजे बाराशे वर्षापुर्वीची मंदीरे आहेत. त्यातील 15 मंदिरे विवरातच आहेत. आणखीन मंदिरे आहेत. पृष्ठभागाचे क्षेत्रफळ 1.13 चौ. कि.मी. सरासरी खोली 137 मी आहे. सरोवराची निर्मिती 52,000 ± 6000 वर्षापुर्वी झाली असे मानले जाते पण 2010 साली प्रकाशित झालेल्या एका शोधनिबंधात सरोवर वय 5,70,000 ± 47,000 वर्ष असे वर्तवण्यात आले आहे. अमेरिकेतील स्मिथसोनिअन संस्था (U.S.A.)

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

युनायटेड स्टेट्स जिओग्राफिकल सर्व्हे तसेच भारतातील जिओलॉजिकल सोसायटी ऑफ इंडिया, फिजीकल रिसर्च लॅबोरेटरी, इंडिया इन्स्टिट्युट ऑफ टेकनॉलॉजी, खारगपूर (इंडिया) यासारख्या संस्थानी या सरोवरावर बरेच संशोधन केले आहे.

आता महाराष्ट्रातील नांदूर मध्यमेश्वर नंतर लोणार सरोवर हे दुसरे रामसर पाणथळ स्थळ ठरले आहे. पुर्वी लोणार सरोवर हे ज्वालामुखी प्रमाणेच भुगर्भीय प्रक्रियेमुळे निर्माण झाले आहे. असे मानले जाते. पण एक अतिवेगवान धुमकेतू किंवा उल्का तिथे आदळल्याने ते निर्माण झाले आहे. तिथे प्लॅगिओक्लेज नावाचे खनिज सापडले आहे. हे खनिज एकतर मास्केलिनाइट मध्ये रुपांतरीत झाले आहे. किंवा त्याच्या मध्ये प्लेनर डिफॉर्मेशन वैशिष्ट्ये आहेत. असे फक्त अतिवेगवान वस्तूच्या आघातामुळेच होऊ शकते. त्यामुळे सरोवराची निर्मिती उल्केमुळे झाली यावर शिक्कामोर्तब झाले आहे. सरोवराचा आकार काहीसा अंडाकृती आहे. उल्का पुर्वेकडून 35 ते 40° अंशाच्या कोनाने आली आणि आदळली. सरोवराच्या वयाचे अनेक अंदाज वर्तवण्यात आले आहेत. थर्मोल्युमिनेसेन्स तंत्रज्ञानावरुन काढलेले वय अंदाजे 52,000 वर्षे आहे. अलिकडील अरगॉन डेटिंग वापरुन काढलेले वय 5,47,000 आहे. वयाच्या नविन अंदाज सरोवराच्या कडेला झालेल्या झिजेशी सुसंगत आहे. पौराणिक आख्यायिकेनुसार लवणासूर नावाच्या राक्षसाला विष्णूने मारले. त्याच्या नावावरुनच या सरोवरास या परिसरास लोणार नाव मिळाले. ब्रिटिश अधिकारी जे. ई. अलेक्झांडर यांनी इ.स. 1823

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education,
Vishnupuri, Nanded.

मध्ये विवरांची नोंद केली. तसेच आईना-ए-अकबरी, पदम पुराण व स्कंध पुराण यासारख्या प्राचीन ग्रंथातही संदर्भ आढळतो. प्राचीन ग्रंथात या सरोवराचा उल्लेख 'विरजतीर्थ' किंवा बैरजतीर्थ असा केला जात असे. त्यानंतर विहिरीतील देवाच्या मंदिराकडील पाणी गोड आहे तर तिच्या विरुद्ध बाजूचे पाणी हे खारे आहे. त्यामुळे सासू-सुनेच्या विहिर असे संबोधले आहे. भारतातील परंपरेत जलतीर्थ, स्थालतीर्थ, कामतीर्थ, मोक्षतीर्थ असे तीर्थाचे विविध प्रकार सांगितले आहे. जलतीर्थमुळे शारीरिक शुद्धि होते व मन प्रसन्न होते, अशी धारणा आहे. जलतीर्थ व मोक्षतीर्थ असे दुहेरी सासू सुनेचे विहिरीचे पौराणिक महत्व सांगितल्या जाते. त्यामुळे ही विहिर पर्यटकांसाठी आकर्षण केंद्र बिंदू आहे. लोणार सरोवर जवळ 700 मि. अंतरावर छोटासा खडगी पडलेली आहे जेथे हनुमान मंदिर आहे.

सहल नांदेडहून निघतांना सहयोग कॉलेज ऑफ एज्युकेशन चे प्राचार्य, डॉ. बालाजी गिरगावकर सर यांनी गाडीच्या समोर नारळ फोडुन सहलिसाठी शुभेच्छा दिल्या. सोबत कॉलेजमधील प्रा. डॉ. पंचलिंग एस. के., प्रा. सौ. सुंजारे मॅडम, प्रा. गजभारे मॅडम, सहलप्रमुख प्रा. सोनटक्के. ए सर उपस्थित होते.

त्यानंतर दि. 05/12/2022 रोजी सायंकाळी सिंदखेड राजा येथे पोहचलो. बुलढाणा जिल्ह्यातील एक इतिहासप्रसिद्ध गाव म्हणून ओळखल्या

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

[illegible] (2001). [illegible] नैऋत्येस सु. 52 Km.
आणि देऊळगाव राजाच्या आग्नेयेस सु. 14 कि.मी. वर वसले आहे. या गावाच्या नावाविषयी काही दंतकथा असून त्यांपैकी सिंधुरभनामक राजाने ते वसविले, म्हणून त्याचा अपभ्रंश होऊन ते सिंदखेड झाले असावे तर काहींच्या मते हे सिद्धक्षेत्र म्हणजे संतांची भुमी वा खेडे होते. सर्वसामान्यत: या गावाच्या परिसरात सिंदी वृक्षांची विपुलता आहे. त्यावरुन सिंदखेड हे नाव रुढ झाले असावे. या गावचा प्राचीन इतिहास ज्ञात नाही तथापी मध्यकाळात बहमनींची सत्ता यावर होती. अलाउद्दीन अहमद (कार. 1436-58) या बहमनी सुलतानने तेथील काजीस हा परगणा जहागिर म्हणून 1450 मध्ये दिला. या घराण्याने सु. 100 वर्षे जहागिर उपभोगली. नंतर या परगण्याची सर्व सुत्रे जाधव घराण्याकडे आली. करौलीच्या रजपूत वंशाशी त्यांचे धागेदोरे असल्याने ते मानीत, तर काहिंच्या मते हे देवगिरिच्या यादव वंशाचे असून यादव जाधव झाले असावेत. या घराण्यातील लखूजी जाधव हे एक पराक्रमी सरदार होत. यांची कन्या जिजाबाई हिचे हे जन्मस्थान असून, तत्कालीन शुर सरदार शहाजीराजे त्यांचे जावई होत. छ. शिवाजींचे लखूजी हे मातुल घराण्याकडुन आजोबा होत. त्यांनी 1614 ते 1629 दरम्यान कधी मोगल, तर कधी निजामशाही यांची आदलून बदलून चाकरी केली. अनेक अनेक ~~[illegible]~~ लढ्या जिंकल्या. शहरातील नैऋत्य भागातील हेमाडपंती नीलकंठेश्वर मंदिर सुस्थितीत असून, त्यावर एक पुसट

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

शिलालेख आहे. पश्चिमेस दोन तलाव असून, ~~त्यावर~~
त्यांपैकी एक मोठी तलाव सुस्थितीत आहे. लखुजींचा
राजप्रसाद, रंगमहाल या वास्तू दुर्लक्षित्यामुळे यांची
पडझड झाली आहे मात्र लखुजींचे स्मारक व समाधिस्थान
प्रेक्षणीय असून, त्याच्या प्रवेशद्वाराजवळ हत्तीवर स्वार
झालेल्या दोन सिंहाच्या मुर्ती आकर्षक आहेत.
प्रवेशद्वाराच्या उजवीकडे एक शिलालेख आहे. तो
भग्न स्थितीत असून उर्वरित मजकुर जाधव घराण्याची
वंशावळ आहे. या स्मारकाच्या बाजुला एक छोटे
रामेश्वराचे लखुजींनी बांधलेले मंदिर आहे.
याशिवाय जगदेवरावांनी बांधलेला एक मोठा तलाव
आहे.

पशुपालन व शेती हे येथील लोकांचे प्रमुख
उद्योग असून घोंगड्या बनविण्याचाही येथे मोठ्या
प्रमाणावर व्यवसाय चालतो. त्यानंतर ~~([illegible]~~
~~[illegible] [illegible] [illegible])~~ सायंकाळी साधारणतः रात्री
9:00 वाजता सहल शेगावकडे रवाना झाली. रात्रीचा
मुक्काम शेगाव (गजानन महाराज मंदिर) आनंद
विहार येथे करण्यात आला.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

शैक्षणिक सहल - अहवाल लेखन

सहलीचा आज दुसरा दिवस दिनांक /06/12/2022, आम्ही सकाळी 5-30 वा. भक्ती निवास येथुन तयार होऊन सर्व विद्यार्थ्यासहीत सहलीच्या वाहनाने गजानन ~~महाराजांच्या~~ महाराजांच्या मंदिराकडे प्रस्थान केले. आम्ही वहानातुन उतरून मंदिराच्या दिशेने जाताना डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचा पुतळा आमच्या दृष्टीस पडला ~~आज~~ काय योगा योग जुळवून आला. डॉ. बाबासहेब अंबेडकरांचा महापरिनिर्वाण दिन (6 डिसेंबर) आज त्या निमित्ताने आम्ही सर्व प्राध्यापक वृंद. डॉ. एस. के. पंचालिंग सर, प्रा. ऐ. यन सोनटक्के सर, प्रा. एम. पी. झुआंरे मॅडम, प्रा. ऐ. टी. गजभारे मॅडम व सहलीतील सर्व छात्र अध्यापकानी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या पुतळ्याला पुष्प हार अर्पन करून अभिवादन केले.

तेथुन पुढे आम्ही गजानन महाराजांच्या दर्शनासाठी गेलोत. मंदिराच्या प्रवेशद्वार जवळ गेलोत तेथे भाविकाना तपासनी करून आत सोडण्यात येत होते. आम्हाची देखील तपासनी करुन आत सोडण्यात आली. मंदिरात प्रवेश केल्यानंतर महिला व पुरुषांच्या दोन वेग-वेगळ्या रांगा करण्यात आल्या होत्या त्यात आम्ही सर्व प्राध्यापक व सर्व विद्यार्थीनी एका मागोमाग एक गजानन महाराजाच्ये दर्शन घेतले. दर्शन झाल्या नंतर तेथेच आम्ही नास्ता केला.

तेथुन पुढे आमची गाडी आंजिठा लेण्याकडे वळली. सुमारे चार तासाचा प्रवास करून आम्ही अंजिठ्याला पोहंचलोत वाटेतच दुपारचे जेवण देखील झाले अंजिठ्याच्या प्रवेशद्वारा जवळ प्रवेश करताच तेथील कर्मचाऱ्यानी आमचे वाहन पार्किंगला लावण्यास सांगितले. तेथुन पुढचा प्रवास तेथील महाराष्ट्र राज्य परिवहन मंडळाच्या बसने आम्ही केला काही वेळातच बस आम्हाला वर लेणी पर्वताकडे घेऊन गेली तेथुन आम्ही गाडितुन उतरलोत आणी लेणीपर्वताकडे पाहताच राहीलोत जे काही दिसले ते अविश्वसनीय होते. [redacted]

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded

(४) त्यानंतर आम्ही अंजिठा येथील कार्यालयात लेणी पाहण्यासाठी तिकीट काउंटर वरून सर्वांची तिकीटे काढली व लेणी कडे जाण्यासाठी वळलो, सुरुवातीला लेणी पर्वताकडे पाहताच अविश्वसनीय अद्‌भूत आणि नयनरम्य दृश्य दिसले ते दृश्य डोळ्यात साठवून ठेवावे असे होते अंजिठा लेण्या या आपल्या प्राचीनतम वैभवशाली इतिहासाशी साक्ष देत होत्या.

अंजिठाच्या इतिहास थोडक्यात सांगायचे झाले तर, लेणी मंदिरे सुद्धा मुख्यत्वे प्राचीन भारतात धर्मशाळा, लेणी उभारण्यात येत असत. व्यापारी मार्गावर विश्रांती साठी सुरक्षित आश्रयस्थान मिळवे त्यांचा उद्देश वाटसरुंना असा असे त्यांना राजाश्रय, धर्माश्रय व लोकाश्रय असे अंजिठा गावा जवळची लेण्याची निर्मिती ही याच उद्देशातून सुरु झाली असावी. कालांतराने तिचे रूपांतर एका नितांत सुंदर अशा चित्रकला, शिल्पकला, दालनात झाले. मात्र या लेण्याची मुळ रचना एखाद्या धार्मिक शिक्षणसंस्थे सारखी आहे.

पुरातत्वीय शास्त्रीय पुराव्यानुसार ही लेणी दोन वेगवेगळ्या कालखंडात निर्माण केली गेली. 9, 10, 12, 13 व 15 A ही लेणी हीनयान कालखंडात कोरली गेली असावी हा कालखंड साधारणतहा इ.स पूर्वीच्या दुसऱ्या शतकाच्या सुमारास सुरु झाला. या सगळ्या लेण्यातून बुद्धाचे दर्शन स्तुप रूपात होते.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

(७) ही लेणी सोडून एक ते एकोणिस क्रमांकांची लेणी ८०० ते ९०० वर्षानंतर इ.स. सनाच्या 6 व्या व 7 व्या शतकाच्या आसपास 'महायान' कालखंडात निर्माण केली गेलेली असावीत या लेण्यातून बुद्धाचे सर्वसामान्य लोकांस परिचित असे रूप दिसून येते. 'महायान लेणी' ही वाकाटक राजांच्या राजवटीत निर्मीली गेली. त्यामुळे त्यास एककाळी "वाकाटक लेणी" असे ही संबोधले जाई. ही लेणी वाकाटक साम्राज्याच्या ह्रासानंतर त्यांची निर्मिती अचानक थांबली व ही लेणी नियोजित अवस्थेपासून वंचित राहिली.

ही सर्व लेणी वाघुर नदीच्या आसपास विखुरलेली आहे. ती नदीच्या पात्रा पासून 15 ते 30 मी. (40 ते 100 फुट) उंचीवर कातळात आहेत. हीनयान कालखंडातील लेण्या पैकी 9 व 10 क्रमांकांची लेणी चैत्यगृह आहेत व 12, 13 ही लेणी आणि 15 (अ) क्रमांकाचे लेणे विहार आहेत. महायान कालखंडातील लेण्यापैकी 19, 26 व 29 लेणी चैत्यगृह असून 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 क्रमांकाची लेणी विहार आहेत. विहार साधारणपणे चौरस आकाराचे असून त्यांची लांबी रुंदी 17 मी (52 फूट) पर्यंत आहे. हे विहार मुख्यत्व भिक्षुंना राहण्यासाठी होते.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

तर चैत्यगृहे सुद्धा परंपरा व परम्पारिक पुजे साठी वापरण्यात येत. कालांतराने विहारात ही मूर्तिंची स्थापना झाली बऱ्याच विहारांना ओपा व अंगण करण्यात आल व तेथील दगडात कलाकुसर व चित्र काढण्यात आली.

बौद्ध धर्माच्या वारसा जतन करणारी प्रदिर्घ ऐतिहासीक कालखंडाची पार्श्वभूमी लाभलेली अंजिठा लेणी त्या भारताची जगातिक आंतरराष्ट्रीय पर्यटनासाठी ठळक ओळख करून देणाऱ्या महत्वाच्या लेणी आहेत. भारताच्या केंद्रीय पर्यटन मंत्रालयाच्या प्रतिष्ठीत पर्यटन स्थळ प्रकल्पात देशातील 12 पर्यटन स्थळांची निवड करण्यात आली असून महाराष्ट्रातील अंजिठा व वेरुळ लेण्याच्या यादीत समावेश आहे अंजिठा लेणी ही जगातिक वारसा स्थळ म्हणून युनेस्को ने इ.स 1983 साली घोषीत केली आहे. आणि त्या लेण्यांना भारतातील पहिल्या जगातिक वारसास्थळांच्या मान आहे. जून 2013 मध्ये महाराष्ट्राच्या सात आश्चर्याची घोषणा करण्यात आली असता सात अंजिठा लेणी हे प्रमुख आश्चर्य ठरले आहे.

भारताच्या प्राचीनतम् वैभवशाली इतिहासाची साक्ष देणाऱ्या अंजिठा लेण्या पाहुन आम्हा सर्वांचे नेत्र तृप्त झाले आणि मन गौरन्वीत झाले

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstt
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

(11)

हे नेत्रसुखद अनुभव मनात साठवून आम्ही परतीच्या प्रवासाला निघालो. वाटेत आम्ही रात्री ठीक ९:३० वाजता हॉटेल 'गारवा' येथे जेवण घेतले आणि पहाटे पहाटे ५ ला नांदेड गाठले. अशा प्रकारे आमची शैक्षणिक सहल संपन्न झाली.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

2.4.1 Report.

Sahayog Sevabhavi Sanstha
COLLEGE OF EDUCATION
Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)
(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Assesment of Learning

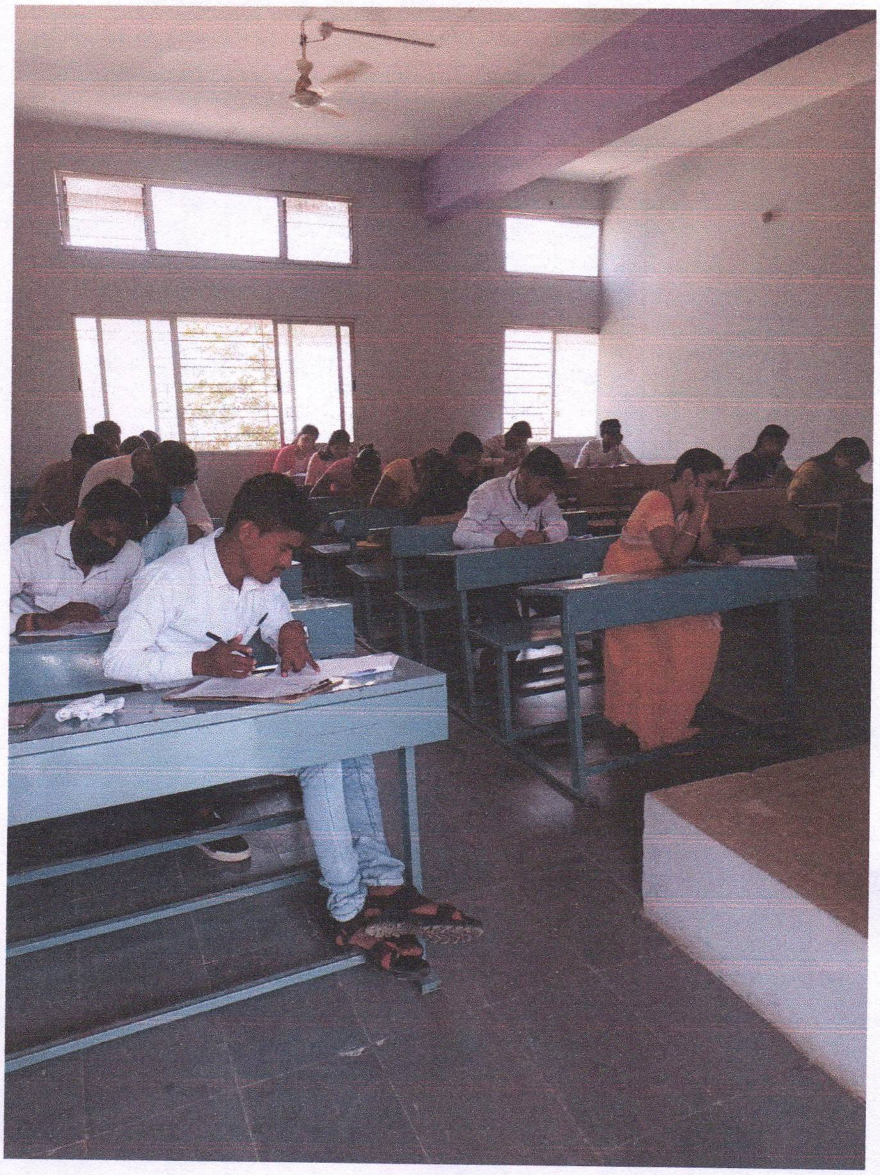

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education ★ Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha

COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded. ★

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha

COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Community Engagement

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

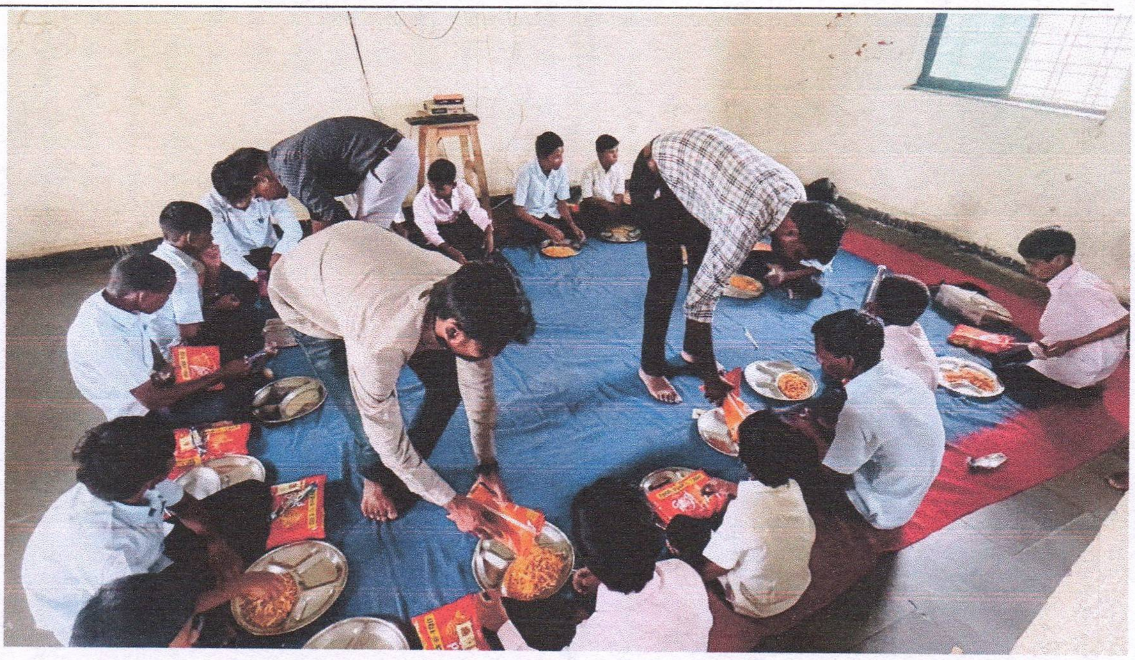

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education ★ Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha

COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded. ★

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha

COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Educational Tour

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha

COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education ★ Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha

COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha

COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Visit to Women's and Child Development office

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha
COLLEGE OF EDUCATION
Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)
(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Visit to Blind school

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha

COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Visit to child and Rehabilitation Center

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha

COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Teaching Aid preparation Workshop

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha

COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Student Anchoring in Programme

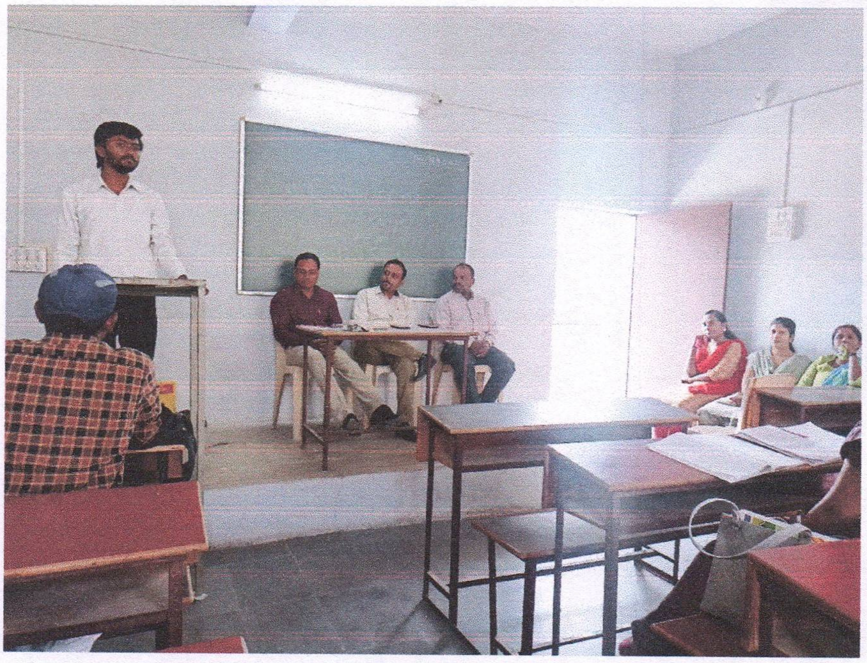

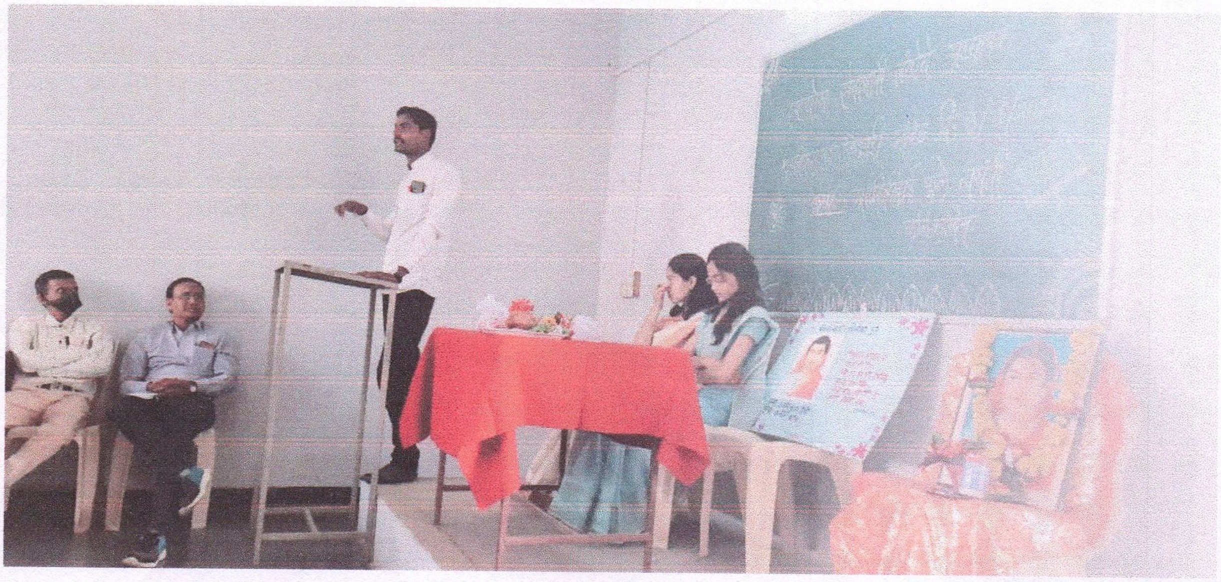

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education Vishnupuri, Nanded. ★

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

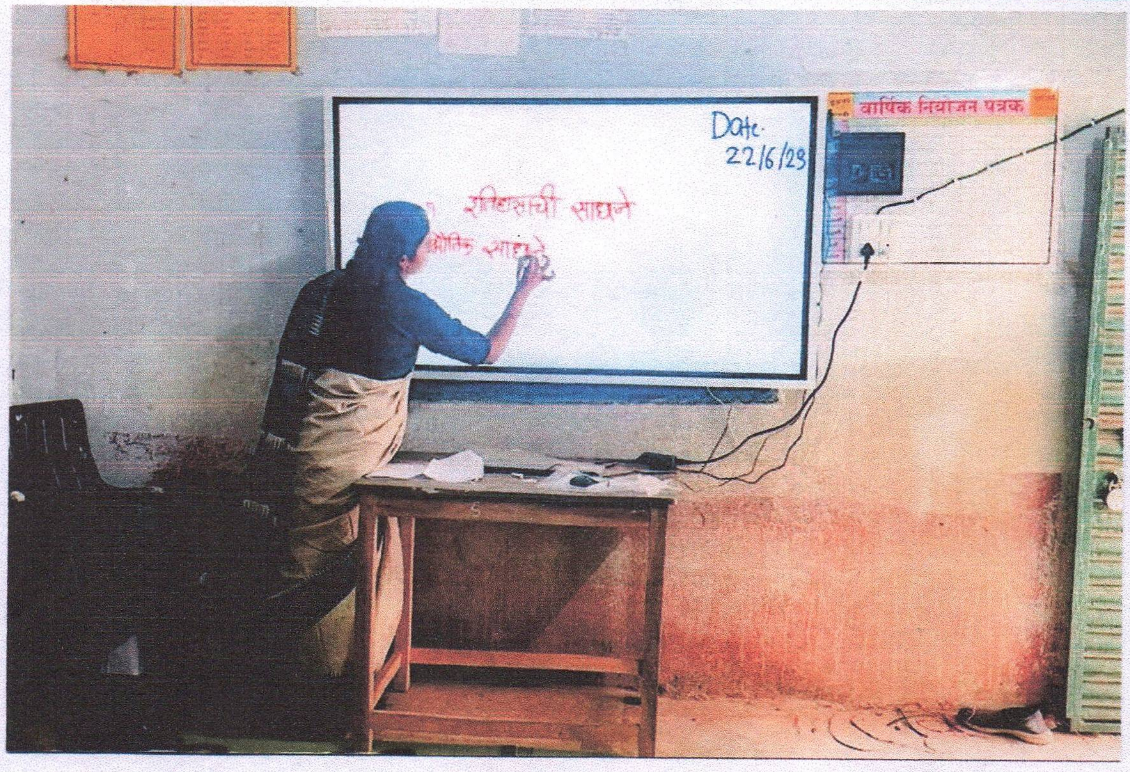

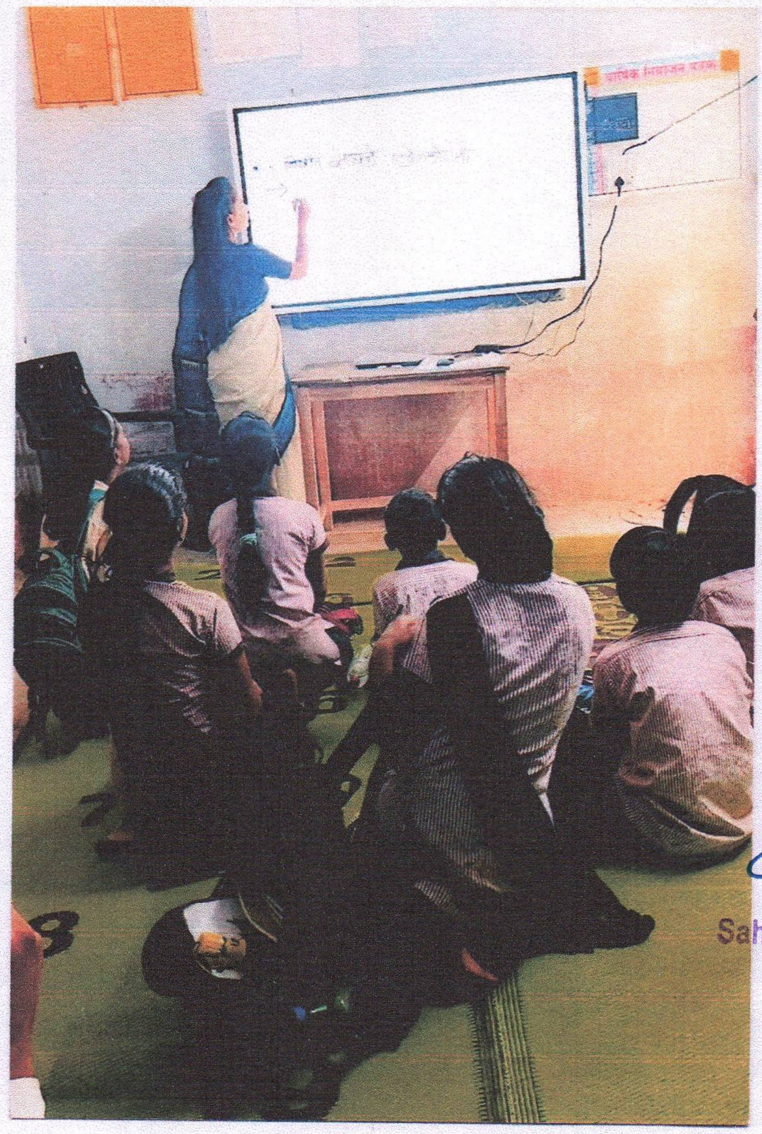

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

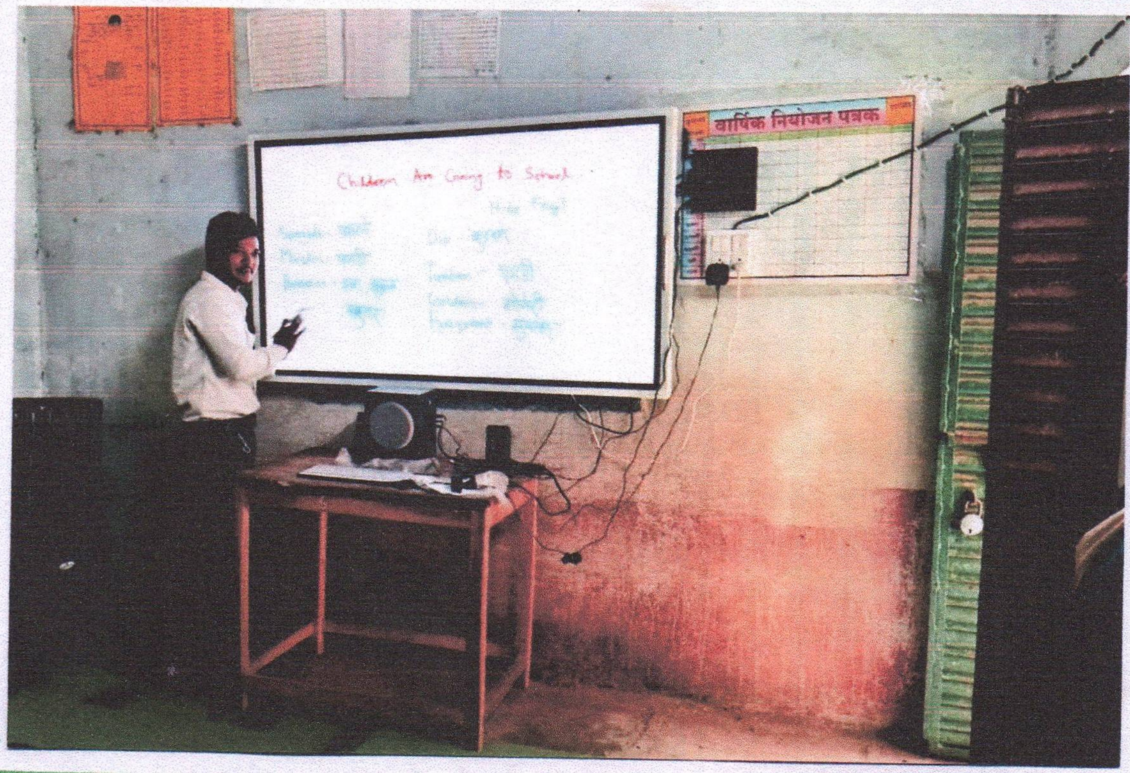

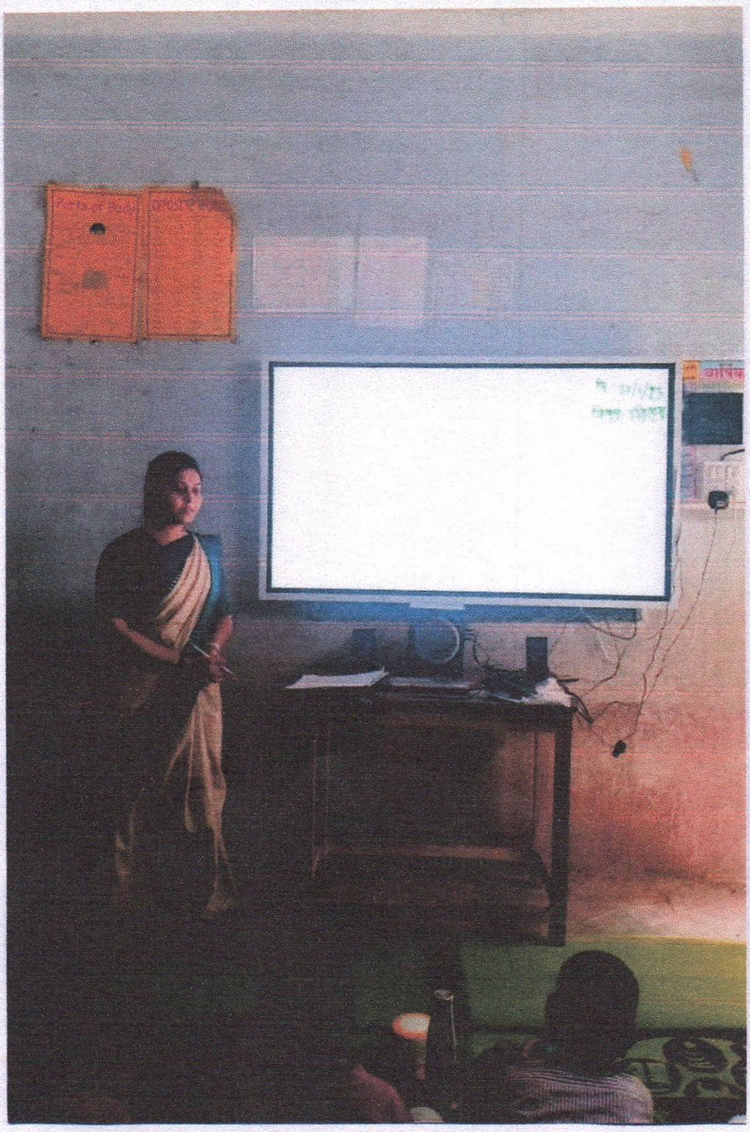

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education ★
Vishnupuri, Nanded.

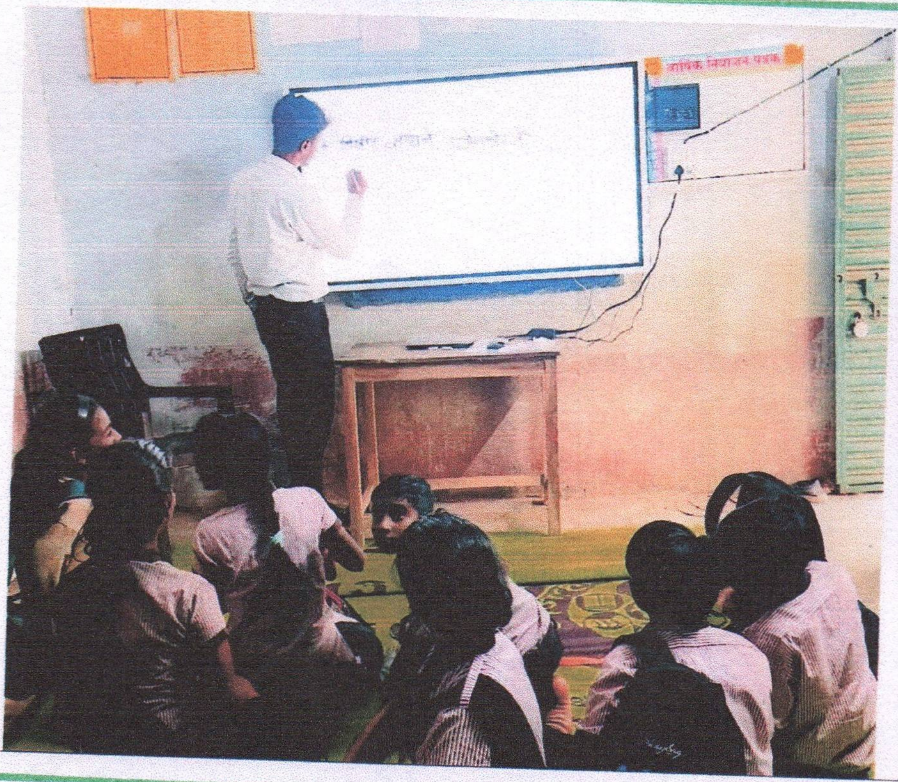

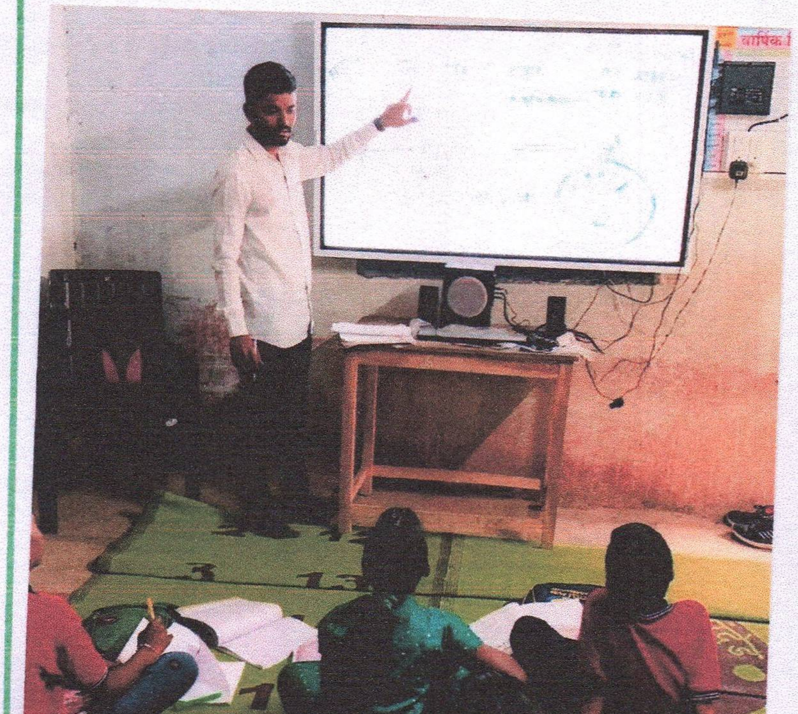

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

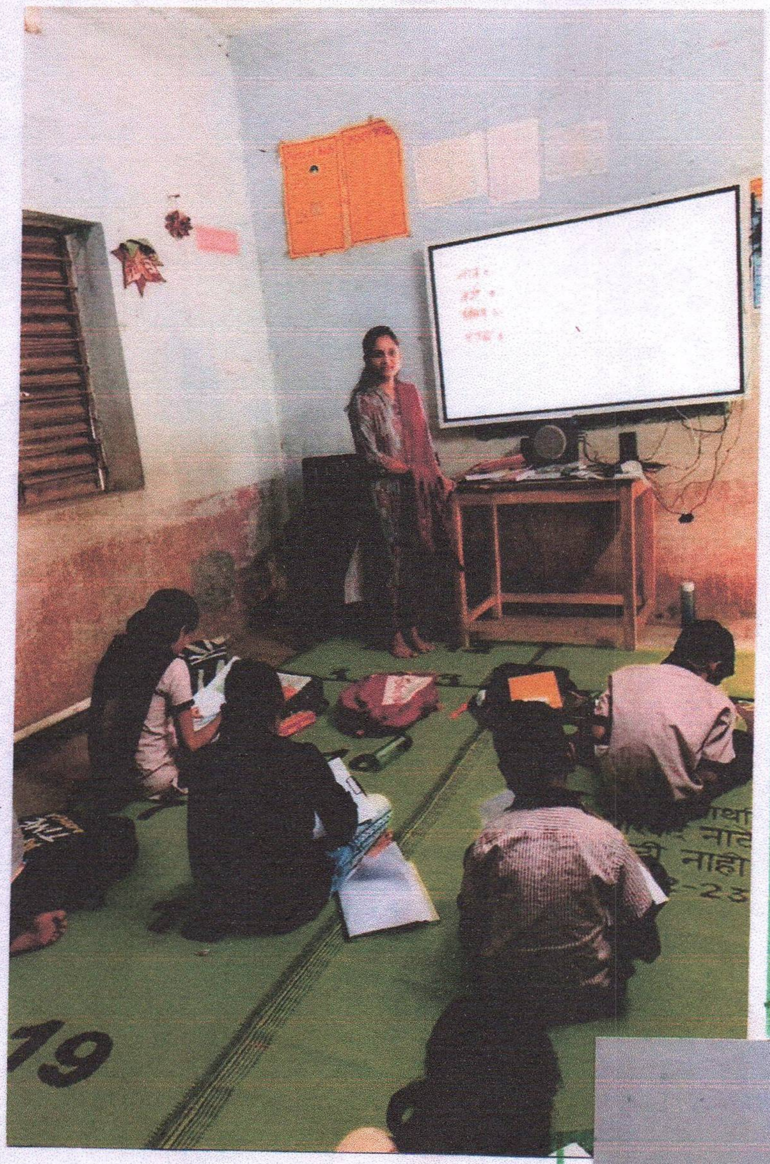

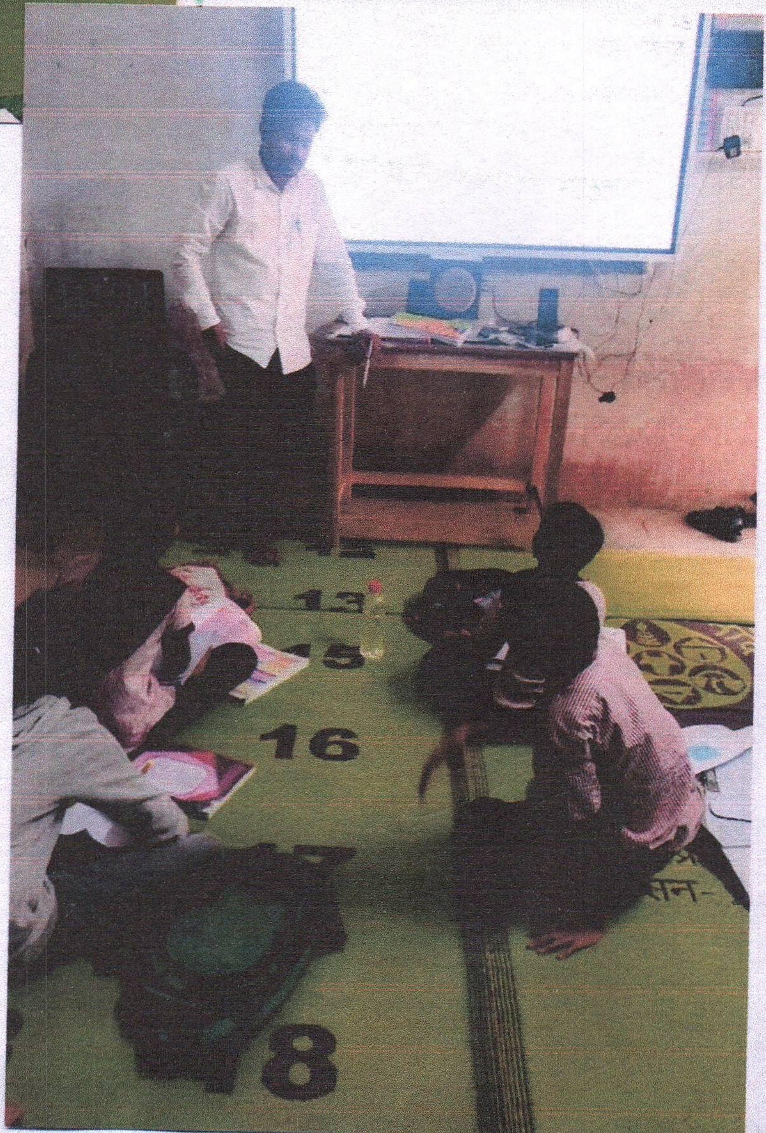

Sahayog Sevabhavi Sanstha College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.